

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A gazdasági és monetáris unió megvalósítása
– Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság javaslatai a következő európai jogalkotási ciklusra**

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2014/C 451/02)

Előadó: **Joost Van IERSEL** és **Carmelo CEDRONE**

2013. szeptember 19-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A gazdasági és monetáris unió megvalósítása – Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság javaslatai a következő európai jogalkotási ciklusra

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció 2014. május 19-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. július 9–10-én tartott, 500. plenáris ülésén (a július 9-i ülésnapon) 195 szavazattal 8 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Útiter a következő európai jogalkotási ciklusra

Tekintettel az EU gazdasági és monetáris uniója előtt álló hatalmas kihívásokra, az EGSZB úgy véli, hogy:

- a GMU – az EU továbbfejlesztésének sarokköve – célja az életminőség, a prosperitás és a stabilitás előmozdítása az európai polgárok számára. A bizalomépítés és a reálgazdaság számára kedvező feltételek a növekedés, a foglalkoztatás, a versenyképesség és a beruházások előfeltételei. Ezek a tényezők jól mutatják, hogy mennyire fontos a GMU nemcsak az euróövezeti, hanem a nem euróövezeti tagok számára is,
- a fejlesztések kiszámíthatatlansága arra kényszeríti az euróövezetet, hogy sürgősen teremtsen meg a megfelelő feltételeket, mivel a mai globalizált környezetben egyetlen európai ország sem képes garantálni saját cselekvési szabadságát. Ez komoly következményekkel jár mind a GMU irányítására, mind pedig politikára nézve,
- a GMU nem önálló képződmény. Eredetileg egy nyitott európai belső tér és az egységes piac kiteljesítésének képzeltek el. A költségvetési fegyelem mellett az EU-nak és a tagállamoknak egyidejűleg a növekedést és a foglalkoztatást célzó gazdaság- és szociálpolitikákat is ki kell dolgozniuk, amelyek a sikeres konszolidáció legfontosabb tényezői⁽¹⁾,
- a tagállamok közötti konvergencia számos területen történő biztosítása érdekében mélyrehatóan ki kell igazítani a gazdasági és strukturális politikákat, melyek egészen a közelmúltig nagyrészt kizárólagos nemzeti hatáskörbe tartoztak. A bizalmatlanságot és a feszültséget a közös bizalomépítésnek kell felváltania. Egy szorosabb unió az egész társadalomra hatással van. A társadalmi és a civil párbeszédet minden szinten biztosítani kell.

A fenti megfontolásokra való tekintettel az EGSZB arra kéri a következő európai jogalkotási ciklust, hogy sürgősen dolgozzon ki egy ütemtervet a legégetőbb problémák kezelésére.

Ebből a célból az EGSZB a következőket javasolja:

- I. A **GMU megvalósítását**, melyet az euróövezet szilárd irányítási és vezetési struktúrája biztosít, a következőkre támaszkodva:
 - i. egy **monetáris és pénzügyi pillér**, mely magában foglalja egy EU-vezérelt, teljes bankunió megvalósítását egy páneurópai tőkepiac biztosítása érdekében, ugyanakkor védve az adófizetőket a túlzott kockázatvállalástól és a szabálytalan nemteljesítéstől;

⁽¹⁾ Lásd „Az euróövezethez tartozó tagállamok gazdaságpolitikái” című, ECO/336 jelű EGSZB-veleményt, előadó: Thomas Delapina, 1.6. pontját (HL C 133., 2013.5.9.).

- ii. egy **gazdasági pillér**, mely a tagállamok makro- és mikroszinten egyaránt egyre növekvő kölcsönös függését tükrözi, a gazdaságpolitikát érintő döntéshozatali folyamat megerősítése érdekében, erősítve ezáltal a növekedést, a foglalkoztatást, a versenyképességet, a konvergenciát és az európai szolidaritást;
 - iii. egy **szociális pillér**, a gazdasági kiigazítások társadalmi hatásainak megfelelő figyelembevétele érdekében;
 - iv. egy **politikai pillér**, mely magában foglalja a nagyobb elszámoltathatóságot és a demokratikus legitimitációt, a hitelesség és a bizalom előmozdítása érdekében.
- II. Egy valódi **európai növekedési és foglalkoztatási terv** sürgős elindítását fiskális lendületet kiváltó állami és magánberuházások által finanszírozott, jelentős beruházási program alapján. Biztosítani kell a **meglévő eszközök**, azaz a hatos csomag, a kettes csomag és az európai szemeszter kiegyensúlyozását, illetve **megfelelő végrehajtását**;
- III. Ütemterv, valamint intézkedések kidolgozását **Európa átfogó politikai integrációjának** megkezdésére, többek között egy új európai egyezmény keretében megvalósuló, az intézményi felépítéséről szóló gondolkodási folyamat révén;
- IV. Egy a GMU-ról szóló **kommunikációs és egyszerűsítési** stratégia elindítását, az Európai Bizottság, az EP, a tagállamok és a civil társadalom közös erőfeszítéseként.

2. A GMU mint sarokkő

2.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy egy teljes és sikeres GMU hatása messze túlmutat a költségvetési, monetáris és banki megállapodásokon. Egy célirányos vezető szerep révén arra kellene ösztönöznie a polgárokat és a gazdasági szereplőket, hogy higgyenek a közös küldetésben és az Európához való tartozás érzésében.

2.2 Az elkövetkező öt év döntő fontosságú ahhoz, hogy a GMU még mindig törekény struktúrája kiforrottá váljon. Ez mindenekelőtt felelősségvállalást, nyitottságot és átláthatóságot feltételez; ezért hatékony politikákra van szükség, valamint arra, hogy az eurozónához tartozó tagállamok kormányai, a Tanács és minden más uniós testület világosan és egyértelműn kommunikáljon – nem pedig kettős beszéddel!

2.3 Néhány prominens európai politikussal egyetértésben az EGSZB a politikai uniót fontos orientációs pontnak tekinti⁽²⁾. Érvelésükkel összhangban az EGSZB a politikai uniót nemcsak önmagában, a GMU végleges kiteljesítéseként szemléli, hanem napjaink globalizált világának szélesebb nemzetközi összefüggésében is, amely alapjaiban kérdőjelezi meg a vesztfáliai államrendszert és az egyes államok szabályozói jogköreit.

2.4 Napjaink globalizált világában egyetlen európai állam sem képes egyedül létezni. Ebből következőleg az állami szuverenitás jobban biztosítható egy közös politikai és gazdasági keretben.

2.5 Herman Van Rompuy elnök „A valódi GMU felé” című jelentése és az Európai Bizottság vonatkozó, 2012. novemberi és decemberi közleménye egy olyan útterv-tervezetet ismertettet, amelyben a konkrét intézkedések ugyanebbe az irányba mutatnak. Az EGSZB üdvözölte ezt⁽³⁾. A fő probléma az, hogy a jelentős előrelépések ellenére a közös valuta és a kormányközi gazdasági kormányzás közötti szeparáció leküzdhetetlen feszültségeket teremt. Az EGSZB szorgalmazza, hogy a Van Rompuy-jelentés a jogalkotási kezdeményezések szakpolitikai alapja maradjon az elkövetkező időszakban.

2.6 A gazdasági és pénzügyi válság különösen az euróövezetet érintette súlyosan, és felfedte a GMU jelenlegi korlátait. Az európai integráció építőeleme helyett az euróra sokan egyfajta ékként tekintettek, mely megosztja az országokat és a civil társadalmat, magát az Unió jövőjét kockáztatva ezzel. Ez a téves felfogás nem ismeri el, hogy a válság – amely nagymértékben az euróövezeten kívülről ered – még mélyrehatóbb lett volna a közös valuta nélkül.

⁽²⁾ Lásd Dr. Wolfgang Schäuble felszólalását a Paulskirchében 2011. október 3-án, valamint a Karlspreis átadásakor 2012 májusában, illetve Giorgio Napolitano 2014. február 3-i beszédét az Európai Parlamentben.

⁽³⁾ Lásd „A valódi, szoros gazdasági és monetáris unió” című, ECO/340 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Carmelo Cedrone, (HL C 271., 2013.9.19.).

2.7 Az országcsoportok között meglévő egyenlőtlenségek és gazdasági különbségek, amelyek már 1991 óta fennállnak, és amelyekkel nem foglalkoztak, pillanatnyilag fékezik az integrációs folyamat elmélyítését. Még veszélyes megosztó és renacionalizációs tendenciák is felbukkannak.

2.8 A jövő így kiszámíthatatlanná válik. A fellendülés jelei optimizmusra adnak okot, és a válságtól való elmozdulást jelzik. Ugyanakkor részben a GMU hiányos volta és az európai pénzügyi piac széttöredezettsége miatt még jó ideig alacsony/közepes növekedési ráták várhatók. A gazdaság volatilitására és az elkövetkező évek esetleges visszaeséseire való tekintettel az EGSZB óva int attól, hogy túlzottan megnyugodva elhanyagoljuk ezt a kérdést.

2.9 Ebben az összefüggésben a legutóbbi, bár korlátozott döntések – többek között a hatos csomagról, a kettes csomagról és a bankunióról születettek – szükségesek és sürgetőek voltak. Ezek az új irányítási mechanizmusok azonban általában inkább a költségvetési és stabilitási problémákon, semmint az embereket foglalkoztató problémákon alapulnak, ezért maradtak ki a növekedést célzó és a szociális intézkedések. Ezen túlmenően a döntéshozatal hosszadalmas folyamata és a rendszer összetettsége hallgatólagos vagy nyílt ellenállással jár a tagállamokban és a Tanácsban, a politikai bizalmatlanság és a nemzeti szuverenitásra helyezett hangsúly következményeként. Ez a helyzet már eddig is gazdasági és társadalmi költségeket generált az Unió számára, és rontja annak nemzetközi helyzetét. A bizalom kiépítése tehát elengedhetetlen az akadályok leküzdéséhez.

2.10 Az EGSZB ezért egy olyan meggyőző ütemtervet szorgalmaz, mely a következő európai jogalkotási ciklusra pontos határidők megjelölésével további lépéseket határoz meg, amelyeknek a GMU megvalósítására kell összpontosítaniuk, szoros összefüggésben az EU2020 stratégia célkitűzéseivel, illetve kiemelt kezdeményezéseivel. Ez a vélemény néhány lényeges elemet javasol egy ilyen útitervhez.

2.11 Az egyik legfontosabb alapelvnek továbbra is az EU-n belüli differenciált integrációnak kell lennie, melyet már sikerrel alkalmaznak számos politikai területen. Több, a GMU megvalósításához elengedhetetlen döntést is meg lehet hozni a meglévő jogszabályok értelmében és/vagy a megerősített együttműködés révén, míg mások új szerződést és/vagy a meglévők megváltoztatását teszik szükségessé. Ezek a döntések lehetővé tennék a GMU kialakításában bekövetkezett késedelem behozatalát, illetve egy sor intézkedés gyors meghozatalát, anélkül, hogy figyelmen kívül hagynánk a hosszú távú kilátásokat, mivel az euróövezetnek is valódi strukturális reformokra van szüksége intézményi szinten, az egyes országokban elvégzendőkkel párhuzamosan.

3. Első lépések: egy igazi terv a növekedésre és a munkahelyteremtésre a jelenlegi szabályozásban

3.1 Egy első, azonnali lépés a következő európai parlamenti ciklus ütemtervében a növekedést, a foglalkoztatást és a stabilitást célzó valódi paktum aláírása és végrehajtása lenne a fellendülés meggyorsítása, illetve a tartozások visszafizetéséhez szükséges feltételek megteremtése érdekében (egy európai New Deal). Egy ilyen tervnek legalább az alábbi pontokat kell tartalmaznia:

- az EBB és az EBA által kiadott eurókötvények (részben már megvalósítva a projektkötvényeken keresztül), az országok adósságának növelése nélkül, a kkv-k és az infrastrukturális, egészségügyi, oktatási, városrehabilitációs, környezetvédelmi és a transzeurópai hálózatokkal kapcsolatos projektek finanszírozására. Az EBB és az EBA ilyen célzott cselekvései azt az aktív európai elkötelezettséget jelzik majd, amely javítani kívánja a magánberuházások pénzügyi környezetét ⁽⁴⁾,
- a tagállamok közberuházásai, köztük a szociális beruházások ⁽⁵⁾ az EU közberuházásaihoz hozzáadódva a közösen elfogadott paraméterek rendszerén keresztül, mely a megfelelő strukturális reformokkal kombinálva szintén ösztönözheti a magánbefektetéseket (arany szabály),
- a megszorító politikák felhígítása vagy ideiglenes felfüggesztése a válság alatt. E politikák a recesszióknak, a kereslet csökkenésének és a munkanélküliség növekedésének fő okai között vannak, és késleltették a fellendülést. Másképp fogalmazva: biztosítani kell a kizárólagos megszorításokról való áttérést a közösen elfogadott reformokra, amelyek elősegítik a fenntartható növekedést, a munkahelyteremtést és a termelékenység növelését ⁽⁶⁾,

⁽⁴⁾ Lásd „A növekedés fellendítése” című, ECO/307 jelű (HL C 143., 2012.5.22.), a „Merre tart az euró?” című, ECO/334 jelű (HL C 271., 2013.9.19.) és „A valódi, szoros gazdasági és monetáris unió” című, ECO/340 jelű (HL C 271., 2013.9.19.) EGSZB-véleményt, előadó: Carmelo Cedrone.

⁽⁵⁾ Lásd „A szociális beruházások hatásai” című, SOC/496 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Wolfgang Greif (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁶⁾ Lásd „Az euróövezetbe tartozó tagállamok gazdaságpolitikái” című, ECO/336 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Thomas Delapina (HL C 133., 2013.5.9.).

- a növekedést és a foglalkoztatást célzó, közösen elfogadott kísérő intézkedéseket és a szociális szempontokat bele kell foglalni a kettős csomag, a hatos csomag és a költségvetési paktum végrehajtásába,
- az európai szemeszter jobb végrehajtása: a gazdasági unió felé vezető úton a négy éve bevezetett szemeszternek nélkülözhetetlen szerepe van a gazdasági korrekciók és konvergencia folyamatában. Noha a „lány” koordinációs módszer gyümölcse, hozhat jó eredményeket. Fontos azonban a megfelelő végrehajtás, az átláthatóság és a megfelelő kommunikáció. Biztosítani kell a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek részvételét és elkötelezettségét mind európai, mind pedig nemzeti szinten,
- a nemzeti reformprogramoknak való megfelelés: alapvetően fontos az irányítás. Ebből a szempontból meghatározó, hogy hogyan dolgoznak a nemzeti adminisztrációk, és adott esetben egyértelműen fel kell hívni a figyelmet a szükséges javításokra. Valamennyi érdekelt félnek felül kell vizsgálnia a nemzeti reformprogramok végrehajtását, különösen a nemzeti közigazgatás minősége vonatkozásában, és azt az Európai Bizottságnak szorosan nyomon kell követnie,
- a tagállamok felelősségvállalása: a szemeszter folyamata a jelenlegi állapotban még mindig túlzottan technokrata jellegű, ami akadályozza a végrehajtást. A nemzeti parlamenteket integrálni kell a folyamatba, kellően megvitatva velük és a szociális partnerekkel, illetve más civil társadalmi szervezetekkel a szemesztert ⁽⁷⁾.

4. A GMU elmélyítése és kiteljesítése a következő jogalkotási ciklusban

4.1 A monetáris és pénzügyi pillér

4.1.1 Ami a monetáris politikát illeti, az euróövezetben megerősített makrogazdasági irányítással összhangban feltétlenül ki kell teljesíteni az EKB mandátumát annak érdekében, hogy egyenrangúvá váljon a többi, Európán kívüli központi bankkal, illetve az EU-n és az euróövezeten kívüli országokéval, lehetővé téve többek között, hogy végső hitelezőként lépjen fel, valamint egyenrangú partnerként szerepeljen a nemzetközi fórumokon, teljes önállósággal járva el. Az EKB-nak teljes mértékben lehetővé kell tenni, hogy a likviditási válságokat – a beruházások számára (kkv-k) kedvező módon – elkerülje.

4.1.2 Nem lehet azonban egyedül az EKB-t felelőssé tenni. A pénzügyi és gazdasági unió felé vezető úton lényegi fontosságú a teljes bankunió ⁽⁸⁾. A kormányzatok és a bankok között tartósan fennálló összefonódások miatt a tagállamok vonakodnak megteremteni a szükséges politikai és gazdasági feltételeket, ami a legmegfelelőbb és leghatékonyabb döntések elhalasztását eredményezi ⁽⁹⁾. Ez gátolja az összes bank hatékony EKB-felügyeletét is, amelynek ellensúlyoznia kellene a pénzügyi töredezettséget, meg kellene szüntetnie a nemkívánatos kapcsolatokat a nemzeti politika és a bankok között, valamint kedvező feltételeket kellene teremtenie a bankok határokon átnyúló egyesüléséhez.

4.1.3 A Tanáccsal a bankunióról folytatott tárgyalások során az Európai Parlamentnek sikerült megállapodásra jutnia az egységes szanalási mechanizmus és az Egységes Bankszanalási Alap felé történő előrelépésről ⁽¹⁰⁾. Az EGSZB teljes mértékben támogatja az EP álláspontját. A döntések a közeljövőben várhatóan hozzájárulnak az európai tőkepiac egységesítéséhez, az Egyesült Államokban működőhöz hasonlóképpen.

4.1.4 A teljes bankunióhoz jól strukturált egységes szanalási mechanizmusra, a tagállamokban harmonizált betétbiztosítási rendszerekre és egy olyan európai stabilitási mechanizmusra van szükség, mely lehetővé teszi a közvetlen banki feltőkésítést ⁽¹¹⁾. Az ezzel összefüggő döntéshozatali rendszernek hatékonyan kell lennie, illetve biztosítania kell a gyors cselekvés lehetőségét. Fel kell gyorsítani ezen elemek kidolgozásának és megvalósításának folyamatát.

4.1.5 Önmagában a bankunió azonban nem elegendő a gazdaság és a beruházások élénkítéséhez. Az európai pénzügyi szektor rugalmasabbá tétele érdekében az elkövetkező évek menetrendjében a Bázeli III. maradéktalan végrehajtásának, a Pénzügyi Stabilitási Tanácsnak és a „csödhöz túl nagy” bankokra való megoldás megtalálásának is szerepelnie kell, összhangban a nemzetközi megállapodásokkal (G-20).

⁽⁷⁾ Lásd „A 2014. Évi éves növekedési jelentés” című, EUR/006 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Evelyne Pichenot (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁸⁾ Lásd „A bankunióval foglalkozó csomag” című, ECO/339 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Carlos Trias PINTÓ (HL C 11., 2013.1.15.).

⁽⁹⁾ Lásd az Európai Tanács 2013. december 19–20-i következtetéseit.

⁽¹⁰⁾ Lásd a Tanács és az EP között 2014. március 20-án létrejött, az egységes szanalási mechanizmusról szóló megállapodást.

⁽¹¹⁾ Lásd a „Hitelintézetek helyreállítása és szanalása” című, ECO/333 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Lena ROUSSENOVA (HL C 44., 2013.2.15.) és az „Egységes szanalási mechanizmus” című, ECO/350 jelű EGSZB-véleményt, előadó: Daniel MAREELS (HL C 67., 2014.3.6.).

4.1.6 Barnier biztos nemrégiben közzétett terjedelmes jogalkotási csomagja a bankokról és a pénzügyi piacokról jelentősen hozzájárulhat az európai pénzügyi piacok megfelelő működéséhez, valamint egy stabil és megbízható bankszektor megteremtéséhez. Ez döntő fontosságú a reálgazdaság számára. Az e téren legutóbb elfogadott tanácsi határozatok csak részben mutatnak a kívánt irányba.

4.1.7 A megfelelő hitel kiemelt fontosságú a gazdasági fellendülés és növekedés, illetve a fejlesztés szempontjából. Ez azt jelenti, hogy az uniós szabályozásnak egyensúlyt kell teremtenie a szigorú banki keretfeltételek biztosítása és az operatív banki tevékenységek végzéséhez elegendő lehetőség támogatása között, különös tekintettel a beruházások megkönnyítésére, amelyek nélkülözhetetlenek minden növekedési politikához. Magától értetődik, hogy döntő fontosságú a megfelelő intézkedések meghozatala az induló vállalkozások és a kkv-k javára⁽¹²⁾.

4.2 A makrogazdasági és költségvetési pillér

4.2.1 Ezen a területen jelzésértékű és kiábrándító az Európai Tanácsban a kötelező érvényű gazdasági reform-szerződésekről folytatott dőcögős vita⁽¹³⁾. Ezért az EGSZB ragaszkodik ahhoz, hogy az Európai Bizottság fejlessze tovább az ilyen szerződéses megállapodásokról szóló javaslatát, mely azok formája, finanszírozása és demokratikus legitimitása tekintetében további megvitatásra szorul⁽¹⁴⁾.

4.2.2 A kölcsönösen elfogadott szerződéses megállapodások rendszerén és a kapcsolódó szolidaritási mechanizmusokon alapuló partnerségek hozzájárulhatnak a hatékony kiigazítási politikák elősegítéséhez és támogatásához. Ezek az intézkedések előmozdítanak mind a tagállami felelősségvállalást egy közös kereten belül, mind pedig a reformokat a fenntartható növekedéssel, a versenyképességgel és a foglalkoztatással kapcsolatos valamennyi területen, melyek közül mindhárom erősebbé tesz majd az egész EU-t⁽¹⁵⁾. Egy ilyen keret hozzájárulhat ahhoz, hogy európai uniós szintű választ adjunk az országspecifikus aszimmetrikus sokkokra, ami az EU szolidaritásának egyik formája lenne.

4.2.3 Az ilyen partnerségek előmozdítanak a kohéziót és a bizalmat a lakosság körében, ami döntő fontosságú a nemzeti szuverenitással kapcsolatos aggodalmak leküzdéséhez. Ez pedig hozzájárul majd az európai érdekközösséghez, mely nélkülözhetetlen alapja az uniós eszközök, például az euróvezeti költségvetés, az Európai Szolidaritási Alap és az eurókötvények fejlesztésének.

4.2.4 A gazdasági rendszerek, köztük az adórendszerek⁽¹⁶⁾ konvergenciája egy szolidaritási eszközzel kiegészülve kulcsfontosságú tényezőt jelent az országok közötti makro- és mikrogazdasági különbségek fokozatos felszámolása számára. Középtávon, még ha a szerződés módosítására is van szükség, ez az eszköz mindenképpen gazdasági kompenzációs mechanizmussá válik az euróvezetethez tartozó országok gazdaságának egyensúlyba hozatalára és integrálására. Idővel esetleg a közös euróvezeti költségvetés részévé válhat. A strukturális és kohéziós alapokat is ebben az összefüggésben lehetne felhasználni.

4.2.5 Az új Európai Bizottságnak, mely elsődleges szerepet tölt be a folyamatban, vállalnia kell a felelősséget a jogalkotási javaslatok megfogalmazásáért, a pénzügyi rendszer szabályozására Barnier biztos által követett módszernek megfelelően azokon a területeken, ahol a vitát addig a tagállamok uralták, hogy konkrét javaslatok alapján gyümölcsöző megbeszéléseket ösztönözzön a Tanácsban.

4.2.6 Az Európai Bizottság eddig nem használta ki ezt a módszert. Alkalmazni lehetne például a fontosabb gazdaságpolitikai reformokra vonatkozó tervek előzetes koordinációja, a gazdasági reformokra vonatkozó, szolidaritási mechanizmussal kiegészült szerződések, egy európai adósság-visszavásárlási alap létrehozása és az eurókötvények esetében. Amennyiben ezek a javaslatok szükségessé teszik a Szerződés módosítását, az Európai Bizottságnak ezt világossá kell tennie az euróvezet tagjai számára.

⁽¹²⁾ Lásd a „Hosszú távú finanszírozás – pénzügyi szolgáltatási ágazat” című, ECO/347 jelű EGSZB-veleményt, előadó: Michael Smyth (HL C 327., 2013.11.12.) és a „Hosszú távú finanszírozás – Nyomon követés” című, ECO/365 jelű EGSZB-veleményt, előadó: Michael Smyth, társelőadó: Vincent Farrugia (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽¹³⁾ Lásd a 2013. december 19–20-i európai tanácsi következtetéseket.

⁽¹⁴⁾ Lásd a „KVE – Jelentős gazdaságpolitikai reformtervek” című, ECO/348 jelű EGSZB-veleményt, előadó: David Croughan (HL C 271., 2013.9.19.) és „A 2014. évi éves növekedési jelentés” című, EUR/006 jelű EGSZB-veleményt, előadó: Evelyne Pichenot (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽¹⁵⁾ Lásd még az eurócsoport elnöke, Jeroen Dijsselbloem ugyanebben a szellemben elmondott, 2014. február 17-i beszédét az OECD szemináriumán Brüsszelben „Az euróvezet választás előtt” címmel.

⁽¹⁶⁾ Lásd „Az euróvezetethez tartozó tagállamok gazdaságpolitikái” című, ECO/336 jelű EGSZB-veleményt, előadó: Thomas Delapina (HL C 133., 2013.5.9.). Más releváns adózási szempontokat is fokozatosan figyelembe kell venni.

4.2.7 E megközelítés rákényszeríti a Tanácsot, hogy állást foglaljon ezekkel a javaslatokkal kapcsolatban. Átláthatóvá és egyértelművé teszi a különböző politikai álláspontokat, és az egyetlen módja lesz a jelenlegi felépítésben kialakult kormányközi patthelyzet meghaladásának. Az Európai Bizottságnak ezt is megfelelően kommunikálnia kell a különböző érdekelt felek, többek között a gyöközönség felé.

4.2.8 Középtávon ezért az euróövezet gazdasági kormányzására van szükség (ez már a Maastrichti Szerződés óta így van) a mikro- és makrogazdasági politikákkal kapcsolatban, a jelenlegi koordinációs módszert – mely eddig gyenge eredményeket hozott – az e politikák „alapelemeiről” való közös döntéshozatal felé mozdítva el. Az euróövezet nem engedheti meg magának ezután, hogy azonos pénznem mellett különálló gazdaságpolitikákkal rendelkezzen, ez utóbbiakat tehát integrálni kell ahhoz, hogy többek között megkönnyítsék az EKB feladatát.

4.2.9 Újraelosztási mechanizmust kell alkalmazni aszimmetrikus sokkok esetén: a felelősség elvét (nem csupán az államokét, hanem a polgárokét is) nem szabad elválasztani a szolidaritás elvétől. Ezért konkrét intézkedéseket kell tenni, meghatározott időszakokra vonatkozóan, a leginkább veszélyeztetett lakossági csoportok érdekében. Ez minden állampolgár és minden ország felelőssége.

4.2.10 Ugyanebben a szellemben kell elindulnunk az euróövezet megfelelő saját költségvetése felé, közösen elfogadott szabályokkal; ez az egyetlen módja annak, hogy lépéseket tegyünk egy közös fiskális politika felé és tompítsunk minden olyan sokkot, mely a jövőben előfordulhat. A finanszírozás a következők révén történhet: célzott adók, pénzügyi tranzakciós adó (amennyiben kiterjed az euróövezet egészére), szén-dioxid-adó, ideiglenes illeték a 6%-os küszöböt meghaladó fizetési mérleg többletére, végül pedig közös kötvények kibocsátása.

4.2.11 Államadósság: létre kellene hozni egy olyan mechanizmust, mely az országok adóssággal kapcsolatos felelősségvállalásának törlése nélkül kiveszi azt a pénzügyi spekulánsok kezéből. A legfeljebb 60%-nak megfelelő, fokozatosan átváltott államadósságot (ahogyan az EGSZB javasolta⁽¹⁷⁾), vagy a 60 % feletti részt (összhangban az Európai Bizottságnak az adósság-visszavásárlási alapra tett javaslatával⁽¹⁸⁾) egy konszolidált adósság számlán lehetne tartani, és a kamatokat a különböző tagállamok törlesztének arányosan. Alternatív megoldásként ideiglenes eurókinctárjegy alapot lehetne létrehozni egy kormányközi szerződésen keresztül, mely rövid lejáratú euróövezeti adósságinstrumentumok kibocsátását tenné lehetővé, és ezáltal megszüntetné az euróövezeti kormányzati likviditási válság kockázatát. Szakértői csoportjának következtetései alapján, amely azzal a speciális megbízással alakult, hogy elemezze a közös kötvénykibocsátás különböző lehetőségeinek előnyeit és kockázatait, az Európai Bizottságnak most konkrét javaslatot kellene tennie arra vonatkozóan, hogy milyen eszközöket kell használni, és milyen időkeretben.

4.3 A mikrogazdasági pillér

4.3.1 A mikrogazdasági politikák is sok figyelmet igényelnek, különösen az ipar- és ágazati politikák terén, melyek létfontosságúak az európai gazdaság növekedése szempontjából, és amelyeket már nem lehet széttagoltan megközelíteni. Egyes politikákat (és a vonatkozó döntéshozatali eljárásokat), amelyek közvetett hatással vannak a nemzeti költségvetésekre, ezért egyesíteni kell annak érdekében, hogy kialakuljon az Európai Bizottság és a tagállamok közös jövőképe és közös fellépése, különösen az alábbiak tekintetében:

- az egységes piac teljes megvalósítása;
- kedvező feltételek megteremtése a vállalkozások számára, hogy maradjanak, illetve jöjjenek Európába, elsősorban a piac szétforgácsolódásának kiküszöbölése révén;
- közös iparpolitika⁽¹⁹⁾, amely megerősíti a meglévő és az innovatív és fenntartható gazdasági teljesítmények alapját az egész kontinensen;

⁽¹⁷⁾ Lásd „A növekedés fellendítése” c. ECO/307. sz. EGSZB-véleményt, előadó: Carmelo Cedrone (HL C 143., 2012.5.22.).

⁽¹⁸⁾ Lásd COM(2012) 777 final/2.

⁽¹⁹⁾ Lásd az „Az iparpolitikáról szóló közlemény frissítése” c. CCMI/108 jeltű EGSZB-véleményt, előadó: Joost van Iersel, társelőadó: Enrico Gibellieri (HL C 327., 2013.11.12.).

- közös energiapolitika, amely nagyon hiányzik, és kiemelkedően fontos az egyenlő és stabil gazdasági feltételek szempontjából az EU-ban;
- nagyszabású közös infrastrukturális projektek és közlekedési politikák az összeköttetések javítása érdekében;
- a társasági adózási rendszerek konvergenciája;
- szolgáltatások, beleértve az üzleti szolgáltatásokat;
- a munkaerő-piaci és munkavállalói mobilitás;
- kutatáspolitikai.

4.4 A szociális pillér

4.4.1 Az EGSZB ragaszkodik ahhoz, hogy konkrét intézkedések szülessenek a GMU társadalmi dimenziójával kapcsolatban⁽²⁰⁾. A fiatalok foglalkoztatási szintje továbbra is fájdalmasan alacsony. Az új Európai Bizottságnak a tagállamokkal közösen vállalnia kell a felelősséget arra vonatkozóan, hogy a következők révén javítja az élet- és munkakörülményeket:

- a munkahelyteremtés és az induló vállalkozások támogatásával,
- az oktatási politikák, valamint adott esetben az egészségügyi szakpolitikák kiigazítására vonatkozó javaslatokkal minden szinten egész Európában,
- a határon átnyúló munkaerő-mobilitásnak kedvező feltételek megteremtésével,
- adóügyi javaslatokkal, amelyek célja a munkahelyteremtés megkönnyítése,
- a fogyasztói jogok fenntartását célzó javaslatokkal,
- a nemek közötti egyenlőség biztosításával,
- szociális beruházások tételével⁽²¹⁾.

4.4.2 Valamennyi szinten biztosítani kell a megfelelő szociális párbeszédet. Ehhez le kell leküzdeni a tagállamokon belüli és az azok közötti hatékony konzultáció előtt álló akadályokat. Az EU nagy segítséget nyújthat abban, hogy összefogja a különböző országok érdekelt feleit, akik megvitathatják a sikeres gyakorlatokat és terveket dolgozhatnak ki a munkahelyteremtés feltételeinek javítása érdekében.

4.4.3 Ahhoz, hogy kiteljesítsük az Uniót és különösen az euróövezetet, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a jelenlegi gazdaságpolitikák társadalmi következményeit azzal, hogy teljesen az egyes országokra hagyjuk őket. Mind a gazdasági, mind pedig a szociális intézkedéseknek figyelembe kell venniük nemcsak a stabilitási paktum paramétereit, hanem a makrogazdasági paraméterek szélesebb körét is (pl. munkanélküliségi ráta, növekedési ráta, fizetési mérleg, foglalkoztatási ráta, szegénységi arány, a jövedelmek és a vagyon elosztása stb.). Nem biztosítható a GMU stabilitása az euróövezetre vonatkozó szociális mechanizmusok nélkül, amelyek képesek kezelni a súlyos gazdasági recesszió és/vagy egyensúlyhiány következményeit. Ezek közül az intézkedések közül néhány szükségessé teheti a Szerződés módosítását. Ezek középtávon a következőket foglalhatják magukban:

- munkanélküliségi biztosítás közös rendszerének kidolgozása a nemzeti rendszerek mellett, lehetőleg az euróövezet munkaerőpiacára vonatkozó közös szabályok létrehozásához és a munkaerő mobilitásához kapcsolódóan,
- megfelelő minimálbér biztosítása a szegénységi küszöb alatt élő emberek egyes csoportjai számára, illetve közös szabályok megteremtése a szociális védelem és a segélyezés terén.

⁽²⁰⁾ Lásd „Az európai gazdasági és monetáris unió társadalmi dimenziójának megerősítése” c. SOC/494 jelű EGSZB-veleményt, főelőadó: Georgios Dassis (HL C 67., 2014.3.6.).

⁽²¹⁾ Ebbe beletartozik az emberek szegénységből való kiemelése is. Ezzel kapcsolatban lásd az EGSZB SOC/496 jelű véleményét „A szociális beruházások hatásai” címmel, előadó: Wolfgang Greif (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

4.4.4 Más politikákat, amelyek növelik a lakosság összetartozás-érzését és elősegítik a személyek szabad mozgását, szintén közösen kellene kezelni a köz érdekében. Ilyenek többek közt:

- a képezések és diplomák kölcsönös elismerése,
- közjavak és szolgáltatások minősége és nyújtása az euróövezetben a folyamatosság biztosítása érdekében, különösen válság idején stb.

4.5 A politikai pillér

4.5.1 Egy ilyen átfogó programot csak a döntéshozatali folyamathoz szükséges demokratikus legitimitással lehet elvégezni. Teljes mértékben tiszteletben tartva az elmúlt években elért jelentős fejlődést, az EGSZB azon a véleményen van, hogy a következő időszakban csak akkor lehet további előrelépést tenni, ha különös figyelmet fordítunk az elszámoltathatóságra, a legitimitásra, a demokráciára, az átláthatóságra és a kommunikációra.

4.5.2 Európa-szerte egyre élesebb politikai viták folynak az integrációs folyamatról. Uniós szinten a politikai pártoknak világosan definiálniuk kell választási lehetőségeiket, hogy azok előmozdítsák az EP különböző politikai csoportjainak állásfoglalását, valamint növeljék az európai politikai pártok tevékenységének ismertségét. A határokon átnyúló politikai formációk részvételével folyó transznacionális európai választások várhatóan rendkívüli módon megerősítik és előmozdítják az európai vitát.

4.5.3 A közös felelősségviselés és az állami támogatás szükségessége sokkal több elkötelezettséget igényel a nemzeti parlamentek részéről az európai vitában. Az uniós jogalkotási javaslatokat és a nemzeti reformprogramokat kellően meg kell tárgyalni a parlamentekben. Interaktív konzultációkat kell előirányozni stratégiai kérdésekben az EP és a nemzeti parlamentek között, ami szintén növeli a nemzeti parlamentek közötti dinamikát.

4.5.4 Az Európai Bizottságnak minél hatékonyabban kell alkalmaznia a közösségi módszert a jogalkotási javaslatok és intézkedések előterjesztésében, a tagállamokkal megosztott hatáskörök esetében is. Ahogy a múltban is, a céltudatos és bátor hozzáállás megtérül.

4.5.5 A parlamentek és/vagy a civil társadalom kérésére az Európai Bizottságot meg kellene hívni az európai kérdésekről szóló nemzeti vitákban való részvételre.

4.5.6 Az Európai Tanács és a tanácsok, különösen az ECOFIN-Tanács központi döntéshozók és alapvetően fontosak az elszámoltathatóság és a legitimitás szempontjából. Ezért nagyobb átláthatóságra van szükség, mivel demokratikus követelményről van szó.

4.5.7 A Tanács tagjai, akik nemzeti érdekeket képviselnek, valamint társ-döntéshozók európai szinten, gyakran másképp beszélnek otthon és Brüsszelben, ami általában jelentős zavart kelt, és akadályozza a megállapodást. Ez a kettős beszéd elfogadhatatlan. A tagállamoknak minden döntéshozatali szinten meg kellene állapodniuk a közös politikai üzenetekről.

4.5.8 A tagállamok egyszerre játszanak aktív és passzív szerepet a GMU felépítésében. Az európai módszertanhoz való közelítés a nemzeti adminisztratív eljárások és hagyományok megőrzése mellett lehetséges ugyan, de jelentős kiigazításokat tesz majd szükségessé számos országban. A megbízható politikai és közigazgatási gyakorlatok elengedhetetlenek bizonyulnak a bizalom kiépítéséhez.

4.5.9 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a civil társadalom, melynek szerepét gyakran alábecsülik, nagyobb súlyt kell, hogy kapjon az EU és egy integráltabb euróövezet jövőbeli felépítésében. Számos olyan terület van, ahol a haladás részben vagy teljes egészében nem kormányzati szereplőktől függ. A civil társadalmat maradéktalanul be kell vonni. Sok országban a civil társadalom még mindig marginális helyzetben van, pedig meg kell kapnia a szükséges eszközöket az intézményi döntéshozókhöz való kapcsolódásra. A civil társadalomnak vállalnia kell a felelősséget, és részt kell vennie az EU döntéshozatali folyamatában, hogy bővüljön annak demokratikus alapja. Aktív szerepvállalása nélkül a GMU-t egyáltalán nem lehet sikerrel kiteljesíteni.

4.5.10 Különösen a szociális partnerek számára nagyon hasznos lenne megvizsgálni egy konszenzuális modell eredményeit a tagállamokban, amit az EGSZB nyomatékosan támogat. Javasoljuk továbbá a bevált gyakorlatok cseréjét.

4.5.11 Az EGSZB megítélése szerint nyilvánvalóvá vált, hogy a jelenlegi szabályok nem megfelelőek, és nem működtek úgy, ahogy azt vártuk, és hogy a kormányközi fellépés nem képes megfelelni GMU előtt álló kihívásoknak. Azzal kapcsolatban sem szabad áztatni magunkat, hogy a válság elmúltával a vihar tombolása idején sietve létrehozott stabilizációs mechanizmusok elegendőek lesznek az előrelépéshez és az új válságok megelőzéséhez.

4.5.12 Az egyetlen módja annak, hogy elkerüljük az ilyen helyzetek megismétlődését, ha megváltoztatjuk a szabályokat, valamint az euróövezet szabályozó döntéshozatali folyamatot annak érdekében, hogy átláthatóbb és demokratikusabb legyen:

- felelősséggel ruházni fel egy szervet az euróval kapcsolatban, aki egységesen lép fel, az eurócsoport intézményesítése révén. Az euróövezet irányításának javítása érdekében az eurócsoportnak képesnek kell lennie arra, hogy gyors döntéseket hozzon és beavatkozzon válság esetén. Ez demokratikusabbá és átláthatóbbá tenné a döntéshozatali folyamatot, a vétőjog megszüntetésével kezdve,
- az euróövezet újraelosztási mechanizmusa és/vagy valódi költségvetése révén, ahogyan azt a 4.2.9. és a 4.2.10. pont is javasolja, lépésről lépésre vivő folyamatban biztosítva a közjavak ellátását, a reformfolyamatok támogatását célzó erőforrások igazságosabb elosztását, az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentését, közös adózási politika lehetőségével stb.,
- a nemzetközi szervezetekben egyetlen képviselőnek kellene lennie,
- ezen irányító testületek intézkedéseit az euróövezet európai parlamenti képviselői támogatják és megszavazzák (Euro-parlament), amelyen más tagok is részt vehetnek, azonban szavazati jog nélkül.

5. A hosszú távú cél: Európa átfogó politikai integrációja

5.1 Amellett, hogy a fent leírt módon kiteljesítik a GMU-t, a következő választási ciklusban indokolt lenne megkezdeni egy komoly gondolkodási folyamatot az EU egészének elmélyítéséről és intézményi szerveinek működéséről, valamint a megosztandó politikák kiválasztásáról. Az EGSZB véleménye szerint az alábbiakban felsorolt szempontokra kellene koncentrálni.

5.2 Az Európai Bizottságnak a Parlament jóváhagyásától függő tevékenysége, a kezdeményezési jog megosztásával is. Az EP-t az európai pártok által összeállított európai listák alapján lehetne megválasztani.

5.3 A láthatóság, a demokratikus legitimitás és a hatalommegosztás előmozdítása érdekében meg kellene szüntetni az Európai Tanács elnöke és az Európai Bizottság elnöke közötti kettős királyságot, akit vagy az EP vagy közvetlenül az emberek választanának meg, feltéve, hogy az ő szerepe is megváltozik. A jelenlegi Tanács az „államok szenátusává” válhat új eljárási szabályokkal.

5.4 Azok a politikák, amelyeket részben vagy egészben az EU folytatna, és amelyek felett döntéshozatali jogkörének kellene lennie, magukba foglalhatnák a külpolitikát és az Unió nemzetközi szerepét, beleértve a nemzetközi szervezetekben való egyszerű jelenlétet, adott esetben a védelmi politikát, az energiapolitikát, a kutatási politikát, a menekültügyi és bevándorlási politikát, valamint az előírásoknak és jogoknak való megfelelést, az ezeket megsértő államokkal szembeni fellépés lehetőségével, ahogyan az már a gazdasági kérdések és a költségvetési szabályok esetében történik.

5.5 Az új intézményi felépítést, amelyet nem lehet csupán a megerősített együttműködésen keresztül elérni, valamint a Parlament, a Tanács, az Európai Bizottság, az EGSZB és az RB szerepét egy új konvent határozhatná meg, melynek 2019-ig kellene befejeznie munkáját, amikor 2014 után a következő európai parlamenti választásra kerül sor.

6. Kommunikáció és egyszerűsítés

6.1 A bizalom visszaszerzésének folyamatában a jó kommunikáció elengedhetetlen. Az EGSZB meggyőződése, hogy a legjobb kommunikációt jó politikák és gyakorlatok révén lehet biztosítani, melyek hosszú távú kilátásokat nyújtanak az egész európai társadalom számára.

6.2 Fontos, hogy elősegítsük és javítsuk a nyilvánosság felé történő kommunikációt. A kommunikáció érdeklődést kelt, ami segíti a megértést. Olyan szempontokról van szó, amelyet nem vettek kellően tekintetbe, és ezért a hiányosságért az Európai Bizottság és a tagállamok hibáztathatók. A közösségi média teljes spektrumát alkalmazni kell.

6.3 A GMU-t és a kapcsolódó területeket gyakran technikai kérdésként prezentálták. Pedig nem azok, alapvetően politikai jellegűek és nagy befolyással bírnak minden állampolgár életére. Mégis ritkán folyik vita róluk ebből a szempontból, még kevésbé kerül sor tájékoztatásra, ami nagymértékben megmagyarázza azt a hatalmas szakadékot is, mely az EU és az egyszerű polgár között tátong.

6.4 A különböző hagyományok és helyzetek nap mint nap fájdalmasan tanúskodnak egy „közös GMU nyelv” hiányáról, ami néha nagyon zavaró, és ártalmas a közvélemény támogatása szempontjából. Az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottság az egyetlen olyan hatóság, amely az uniós jogalkotási folyamatban meglévő kezdeményezési joga okán képes megoldást találni. Ezt egy olyan perspektívából kell szemlélni, mely a korábbinál egységesebb politikát szem előtt tartó Európai Bizottságot és EP-t tár elének.

6.5 Közös felelősséget viselő szereplőkként a civil társadalomnak és a szociális partnereknek szerepet kell játszaniuk a kommunikációban, amit eddig nem mindig használtak ki eléggé. A civil társadalomnak és a szociális partnereknek közvetíteniük kell a polgárok és a vállalkozások aggályait a hatóságok felé, és együtt kell működniük azok kezelésében. A véleménycserének mindkét irányban kell működni.

6.6 Európának már nem kellene azt a benyomást keltenie, hogy egy elefántcsonttorony, ahogy a közvélemény nagy része látja. Világosan el kell magyarázni a polgároknak az európai integráció előnyeit, a konkrét előrelépéseket és azokat az előnyöket, amelyek abból a beruházások, a munkahelyteremtés és a fogyasztók számára származnak. Az úgynevezett új európai narratívát az Európai Bizottság és a tagállamok – melyek szerepe kulcsfontosságú a politikai pártok és a civil társadalom mellett – közös kommunikációs és egyszerűsítési stratégiájával kellene megkezdni.

Kelt Brüsszelben, 2014. július 9-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE